

Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott következtetések a fogyatékossgal élő személyek sportban való részvételi lehetőségéről

(2019/C 192/06)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK A TANÁCS KERETÉBEN ÜLÉSEZŐ KÉPVISELŐI,

MIVEL

1. 2020-ra az EU lakosai között várhatóan 120 millió, fogyatékossgal élő személy lesz. Az EU előmozdítja a fogyatékossgal élő személyek egyenlőségét az esélyek és a részvételi lehetőségek tekintetében. Stratégiájának alapvető részét képezi az akadálymentes Európára ⁽¹⁾ való törekvés.
2. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény ⁽²⁾ 3. cikkében foglalt általános elvek, az egyetemes tervezésnek az egyezmény 2. cikkében szereplő fogalom meghatározása, valamint a 30. cikkében a kifejezetten a kulturális életben, üdülési, szabadidős és sporttevékenységekben való részvételtől szóló rendelkezései különösen relevánsak a fogyatékossgal élő személyek sporttevékenységekben másokkal egyenlő alapokon való részvétele szempontjából.
3. Az EU-ban gyakran említik a fogyatékossgot és a betegségeket a sporttevékenységekben való részvétel és a testmozgás hiányának okaiként ⁽³⁾.
4. Sporttevékenységeket ki lehet alakítani kifejezetten a fogyatékossgal élő személyek számára, vagy adaptálni lehet azokat annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek is részt vehessenek e tevékenységekben a károsodás típusától függetlenül, legyen az testi, szellemi vagy érzékszervi. Bizonyos körülmények között a fogyatékossgal élő személyeket célzó sporttevékenységeket a nem fogyatékos személyek sporttevékenységeivel együtt lehet gyakorolni, ami tanúsítja a sport inkluzív jellegét.
5. Széles körben elismert a sport értéke a társadalmi befogadás szempontjából és különösen a sport szerepe a kisebbségi és marginalizálódott csoportok integrációjának előmozdításában és megvalósításában.
6. Nőtt a fogyatékossgal élő személyek számára rendezett nagyszabású sportesemények népszerűsége, amit jól példának egyrészt a legutóbbi nyári és téli paralimpiai játékok, amelyeket a tévénézők hatalmas számban követtek világszerte, másrészt a fogyatékossgal élő személyeket célzó nagyszabású sportesemények megrendezésének folytatódó gyakorlata.

HANGSÚLYOZZA, HOGY

7. A fogyatékossgal élő személyek esetében nagyobb a valószínűsége annak, hogy e személyeket olyan társadalmi-gazdasági hátrányok érik, mint a szegénység és az alacsony jövedelmi ráták, a társadalmi elszigetelődés, a megkülönböztetés, a munkaerőpiacra való korlátozott bejutás, korlátozott közlekedési lehetőségek, kevesebb oktatási lehetőség és egészségügyi vonatkozású aspektusok. Ezek a kérdések kedvezőtlen hatást gyakorolnak a fogyatékossgal élő személyek sportban való részvételi lehetőségeire.
8. Közvetlenül a sporthoz kapcsolódóan a fogyatékossgal élő személyek olyan kihívásokkal szembesülhetnek, mint például a következők:
 - a) A károsodás súlyossága korlátozhatja a mobilitást és akár fizikai fájdalmat is okozhat bizonyos edzési vagy játék-helyzetekben. Ehhez – különböző akadályokkal együttesen – az adott személy saját fogyatékossgának negatív vagy korlátozó megélése társulhat, különösen az egyén abban való hitének a hiánya, hogy képes a sportra.
 - b) A fogyatékossgal kapcsolatos speciális készségek és ismeretek szükségessége azok körében, akik sportvonatkozású testmozgás összefüggésében fogyatékossgal élő személyekkel dolgoznak, ideértve különösen a testnevelő tanárokat, a sportedzőket és a sport területén tevékeny egyéb személyzetet.
 - c) Akadálymentesen hozzáférhető sportinfrastruktúra rendelkezésre állása a sportedzések vagy a sporteseményeken való részvétel összefüggésében, ideértve sportlétesítményeket olyan sportágakban, amelyeket a fogyatékossgal élő személyek úznak, vagy olyan sporteseményeket, amelyeken a fogyatékossgal élő személyek részt vehetnek.
 - d) Az olyan speciális sportfelszerelések vagy támogató szolgáltatások beszerzéséhez kapcsolódó pénzügyi többletköltségek, amelyek nélkül az adott sportágban nem lehetséges az edzés vagy a játék.

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141#navItem-3>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ TNS Opinion & Social (2018); A sport és a testmozgás, a 472. sz. Eurobarométer tematikus felmérés; az Európai Bizottság Oktatási, Ifjúsáspolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóságának megbízásából készített és a Kommunikációs Főigazgatóság által koordinált felmérés; Terepmunka, 2017. december.

9. A sportban való részvételt a sport mint a testmozgás egy formájának gyakorlása és a társas tevékenységekben való részvétel – például sporteseményeken való részvétel, aktív szerepvállalás sportközösségekben önkéntesként, valamely sportklub vagy szurkolói klub tagjaként – szemszögéből kell vizsgálni.
10. A sportban való részvétel hozzájárulhat a fogyatékossgal élő személyek jóllétének, valamint testi és szellemi egészségének a javulásához, miközben fokozza a személyes mobilitást és önállóságot, valamint előmozdítja a társadalmi befogadást.
11. A korai életkortól kezdődően folytatott sport fokozott előnyökkel jár a fogyatékossgal élő személyek számára, mivel kedvező hatást gyakorol motoros készségeik fejlődésére, ami kulcsfontosságú az adott személy általános életminőségének javulása szempontjából.
12. A fogyatékossgal élő személyek által űzött élsport keretében zajló eseményeket vagy a fogyatékossgal élő élsportolókat övező nagyobb mértékű médiafigyelem ösztönzőleg hathat arra, hogy a fogyatékossgal élő és a nem fogyatékos személyek elkezdjenek sportolni. Abból a célból, hogy a sport vonzóbbá váljon a fogyatékossgal élő személyek számára, erőfeszítéseket kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy a szabadidősport megfelelő szintű médiafigyelemben részesüljön, a tömegtájékoztató szabadságának sérelme nélkül.
13. A támogató-segítő technológiák fontosak lehetnek annak segítésében, hogy a fogyatékossgal élő személyek részt vegyenek sporttevékenységekben, legyen szó akár szabadidős, akár élsportról. E technológiák széles körű rendelkezésre állása és megfizethetősége azonban problémát jelenthet.
14. A doppingellenes szabályok és a mérkőzések eredményének tiltott befolyásolása elleni küzdelemre irányuló szabályok végrehajtása és betartása, valamint a fogyatékossgal pontos felmérésének és a támogató-segítő technológiák tisztességes használatának a biztosítása kulcsfontosságú a fogyatékossgal élő személyeket célzó sport fenntartható fejlődése szempontjából.
15. Az önkéntes munka döntő fontosságú a sportágazat támogatása szempontjából, beleértve a fogyatékossgal élő személyeket célzó sportot is.
16. Fontos nemi dimenziót is beépíteni azokba a stratégiákba és szakpolitikákba, amelyek célja a fogyatékossgal élő személyek sportban való részvételének a fokozása.
17. A sport teret nyújthat a fogyatékossgal élő és a nem fogyatékos személyek közötti társas érintkezésekre, ami értékes eszközzé teszi a sportot a befogadás és a kölcsönös megértés előmozdítására.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY – A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉVEL ÖSSZHANGBAN ÉS A MEGFELELŐ SZINTEKEN –

18. Támogassák a társadalmi tudatosságot, valamint az olyan nevelési célú kampányokat, amelyek a családtagokat, a törvényes gyámokat, a személyi segítőket, a testnevelő tanárokat, az edzőket, a sport területén tevékeny személyzetet és a sportoló közösség egyéb releváns, fogyatékossgal élő vagy nem fogyatékos szereplőit célozzák, mégpedig a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni nyitott és befogadó megközelítés előmozdítása, valamint annak elősegítése érdekében, hogy megfelelően tudatosuljanak azok a lehetőségek és előnyök, amelyek minden személy – köztük a fogyatékossgal élő gyermekek és felnőttek – sporttevékenységekben való részvételéből erednek. Adott esetben kínáljanak fel segítséget a fogyatékossgal élő személyek családtagjai és törvényes gyámjai számára az előbbiek sporttevékenységekben való részvételének ösztönzése érdekében.
19. Támogassák a testnevelőtanárokat, az edzőket, a sport területén tevékeny egyéb személyzetet és általában az önkéntesek továbbképzését, legyen szó akár fogyatékossgal élő, akár nem fogyatékos személyekről, biztosítva számukra a szükséges ismeretek és speciális készségek elsajátítását, valamint a megfelelő kompetenciák elismerését annak lehetővé tétele érdekében, hogy bevonhassanak fogyatékossgal élő személyeket különböző testnevelési vagy sporttevékenységekbe. Az ilyen képzési programok összefüggésében figyelembe kell venni a részvételi célú és a teljesítményorientált személyek igényei közötti különbségeket.
20. Hozzanak intézkedéseket annak biztosítására, hogy a fogyatékossgal élő és a nem fogyatékos személyek egyaránt igénybe vehessék a sportinfrastruktúrát, beleértve a sporteseményeken, edzéseken vagy sporttevékenységekben való részvételt. Az intézkedések kiterjedhetnek a sportlétesítményeken belül akadálymentességi előírások kidolgozására vagy szigorítására, személyre szabott támogatás nyújtására, pénzeszközök rendelkezésre bocsátására, a sportszervezetek körében – nemzeti, regionális és helyi szinten – a meglévő uniós finanszírozási lehetőségek ismertségének növelésére, vagy adott esetben annak elősegítésére, hogy a fogyatékossgal élő sportolók képviselői helyet kapjanak a sportszervezetek megfelelő testületeiben.
21. Adott esetben mozdítsák elő a nemzeti iskolarendszerekben az inkluzív sport- és testnevelési programokat a fogyatékossgal élő gyermekek szükségleteinek figyelembevételére érdekében, abból a célból, hogy minden gyermek számára esélyegyenlőséget biztosítsanak a sportvonalatkozású testmozgásban való részvételük és a sport iránti érdeklődésük ösztönzésével.

22. Használják fel a tagállamok közötti meglévő együttműködési csatornákat a szakértelem és a bevált gyakorlatok cseréjének előmozdítására a fogyatékossgal élő személyek sportban való részvételi lehetőségeinek javítása érdekében.
23. Foglalkozzanak az él- és a magas teljesítményű sportolók kérdésével a fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségének és megkülönböztetésük tilalmának összefüggésében, valamint ösztönözzék e tekintetben az együttműködést és a legjobb gyakorlatok cseréjét a sportért felelős tagállami szervek között.

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL

24. Mérlegeljék pénzügyi támogatás nyújtását olyan szervezetek részére, amelyek kifejezetten a fogyatékossgal élő személyeket célzó sporttevékenységek előmozdításával foglalkoznak, valamint olyan hagyományos sportszervezetek részére, amelyek sporttevékenységeket alakítanak ki fogyatékossgal élő személyek számára, többek között annak érdekében, hogy a két sportolói közösség közelebb kerüljön egymáshoz.
25. Mozdítsanak elő és támogassanak – adott esetben uniós szinten – olyan intézkedéseket, amelyek a sportra és a fogyatékossgal kapcsolatos statisztikák rendszeres gyűjtéséhez és mutatók kidolgozásához kapcsolódnak, például: sporttevékenységekben való részvételi arányok, a részvétel előtti akadályok, azon fogyatékossgal élő személyek száma, akik sportklubokban nyilvántartásba vannak véve, vagy a sport iránti érdeklődés szintje (*).
26. Mérlegeljék, hogy – a releváns szakértői csoportok munkája keretében – foglalkoznak a fogyatékossgal élő személyek sportban való teljeskörű és tényleges részvételének kérdésével, beleértve a fogyatékossgal élő személyek edzése tekintetében szükséges speciális készségeket és képzést is (**).
27. Vegyék igénybe az Erasmus+ sporttal kapcsolatos finanszírozási részét a sportnak a fogyatékossgal élő személyek körében történő népszerűsítése, valamint a bevált gyakorlatok és a szakpolitikák tagállamok és érdekelt felek közötti cseréjének előmozdítása érdekében; vegyék igénybe az Európai Szociális Alapot a sport területén tevékeny személyzet szakmai képzése vagy a sporttevékenységeken keresztüli befogadás céljára; vegyék igénybe az Európai Regionális Fejlesztési Alapot a sportinfrastruktúra akadálymentességével kapcsolatos kérdések kezelése érdekében, valamint adott esetben használják fel az Európai horizont keretében finanszírozott projektek kutatási eredményeit abból a célból, hogy ösztönözni lehessen innovatív megoldások kialakítását a fogyatékossgal élő személyek sportba való bevonása érdekében.
28. Adott esetben tegyék ismertebbé ezeket a finanszírozási lehetőségeket, valamint a finanszírozott projektek eredményeit a fogyatékossgal élő személyek, a sportszervezetek és más releváns nem kormányzati szereplők körében.
29. Hívják fel a figyelmet a fogyatékossgal élő személyeket célzó sport területén zajló munka eredményeként jelentkező kedvező hatásokra, többek között arra a pozitív hatásra, amelyet a sport a fogyatékossgal élő személyek társadalmi befogadása tekintetében gyakorol.

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY

30. Továbbra is tegye a sportot az olyan kulcsfontosságú jövőbeli fellépések részévé, amelyek támogatni fogják a jövőbeli fogyatékossgügyi politikákat, mégpedig a jelenlegi európai fogyatékossgügyi stratégia végrehajtása terén eddig szerzett tapasztalatokra építve.
31. A szociális partnerek közötti, uniós szintű párbeszéd folyamán a sporttal kapcsolatos témák szociális partnerekkel való megvitatásakor térjen ki olyan uniós szakpolitikákra és intézkedésekre, amelyek a fogyatékossgal élő személyek szükségleteire irányulnak és ösztönzik a fogyatékossgal élő személyek és képviselői szervezeteik részvételét (**).
32. Ragadja meg az európai Access City díj kínálta lehetőséget arra, hogy láthatóságot biztosítson azon városok számára, amelyek elősegítik a fogyatékossgal élő személyek sportteljesítményekhez való hozzáférését, valamint arra, hogy értékelje, miként járulhatnak hozzá az európai fogyatékossgügyi igazolvány tekintetében szerzett tapasztalatok ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő személyek is nagyobb arányban látogassanak sporteseményeket.
33. Általánosan építse be a fogyatékossgal élő személyeket célzó sportot az uniós szinten tárgyalt olyan különböző sportügyi kérdésekbe, mint például a sportolók kettős pályafutása vagy az egészségfejlesztő testmozgás (HEPA) kérdése (**).

(*) Összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 31. cikkével.

(**) Összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 30. cikkével.

(*) Összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 4. cikkének 3. bekezdésével.

(**) <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/physical-activity/activities/hepa-europe>

FELKÉRI A SPORTMOZGALMAT, HOGY

34. Mozdítsa elő – a fogyatékossgal élő személyekkel és képvisleti szervezeteikkel szorosán együttműködve – a fogyatékossgal élő személyek többségi sporttevékenységekben való részvételét minden szinten ⁽⁸⁾, hogy ezzel hozzájáruljon ahhoz, hogy a sport eredményesen betölthesse társadalmi és nevelési szerepét.
35. Vegye igénybe a meglévő szolidaritási mechanizmusokat, különösen a hivatásos sport szintjén, hogy a fogyatékossgal élő személyeket célzó sport megfelelő finanszírozásban részesülhessen.
36. Alkalmazzon inkluzív megközelítést a sportversenyek rendszereinek kialakítása vagy általánosságban a sportban való részvétel előmozdítása során, mégpedig olyan intézkedések ösztönzésével, mint például versenyek és díjátadó ünnepek azonos időpontban és azonos helyszínen való megtartása fogyatékossgal élő és nem fogyatékos sportolók számára. Ugyanebben a szellemben segítse elő – adott esetben – a fogyatékossgal élő személyek bevonását a nem fogyatékos személyek edzéseibe vagy csapataiba.
37. Biztosítsa, hogy az edzési, sport- és fogadólétesítmények akadálymentesen hozzáférhetőek legyenek ⁽⁹⁾, valamint hogy észszerűen alkalmazkodjanak ⁽¹⁰⁾ a fogyatékossgal élő személyek szükségleteihez.
38. Fokozza a fogyatékossgal élő személyek tájékozottságát a szükségleteiknek megfelelő, meglévő sportolási gyakorlatok és edzési lehetőségek tekintetében.
39. Alakítson ki partnerségeket olyan releváns, magán- és közszektorbeli intézményi szereplőkkel, amelyek a fogyatékossgügy terén tevékenyek, annak érdekében, hogy jobban megértse a fogyatékossgal élő személyek szükségleteit és érdekeit, és hogy ösztönözze a sportprogramokban való nagyobb mértékű részvételüket ⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ Összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 30. cikkének 5. bekezdésével.

⁽⁹⁾ Összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 9. cikkével.

⁽¹⁰⁾ Összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 5. cikkének 3. bekezdésével.

⁽¹¹⁾ Összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény 4. cikkének 3. bekezdésével.

MELLÉKLET

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK A TANÁCS KERETÉBEN ÜLÉSEZŐ KÉPVISELŐI EMLÉKEZTETNEK A KÖVETKEZŐKRE

1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 165. cikke⁽¹⁾, amely hangsúlyozza a sport által a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepet.
2. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény⁽²⁾, amelynek az EU részes fele, és amely elismeri például a fogyatékossgal élő személyek azon jogát, hogy másokkal azonos alapon vehessenek részt a kulturális életben, valamint rekreációs, szabadidős és sporttevékenységekben.
3. Az „Európai fogyatékossgügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt” tárgyú európai bizottsági közlemény, amely a sport tekintetében hangsúlyozza, hogy javítani kell a sport hozzáférhetőségét, ösztönözni kell a sporteseményeken való részvételt és a fogyatékossgához kapcsolódó sportesemények szervezését⁽³⁾.
4. A Tanács következtetési az európai fogyatékossgügyi stratégia (2010–2020) megvalósításának támogatásáról⁽⁴⁾
5. Az Európai Parlament és a Tanács 1288/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az „Erasmus+”: elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról, valamint az 1719/2006/EK, az 1720/2006/EK és az 1298/2008/EK határozat hatályon kívül helyezéséről⁽⁵⁾
6. A Tanács állásfoglalása a sportra vonatkozó uniós munkatervről (2017– 2020)⁽⁶⁾, amely különös hangsúlyt helyez a társadalmi befogadásra.
7. A Tanács következtetési a sportról mint az aktív társadalmi befogadás eszközéről és ösztönzőjéről⁽⁷⁾.
8. A Tanács következtetési a sportnak az uniós gazdasághoz, valamint az ifjúsági munkanélküliség kezeléséhez és a társadalmi befogadáshoz való hozzájárulásáról⁽⁸⁾.
9. A Tanács következtetési: „A sportban vállalt önkéntesség, mint a társadalmi befogadás platformja”⁽⁹⁾.
10. A Tanács következtetési az edzők társadalomban betöltött szerepéről⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A12008E165>

⁽²⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽³⁾ 16489/10 – COM(2010) 636 végleges.

⁽⁴⁾ HL C 300., 2011.10.11., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 347., 2013.12.20., 50. o.

⁽⁶⁾ HL C 189., 2017.6.15., 5. o.

⁽⁷⁾ HL C 326., 2010.12.3., 5. o.

⁽⁸⁾ HL C 32., 2014.2.4., 2. o.

⁽⁹⁾ HL C 189., 2017.6.15., 40. o.

⁽¹⁰⁾ HL C 423., 2017.12.9., 6. o.